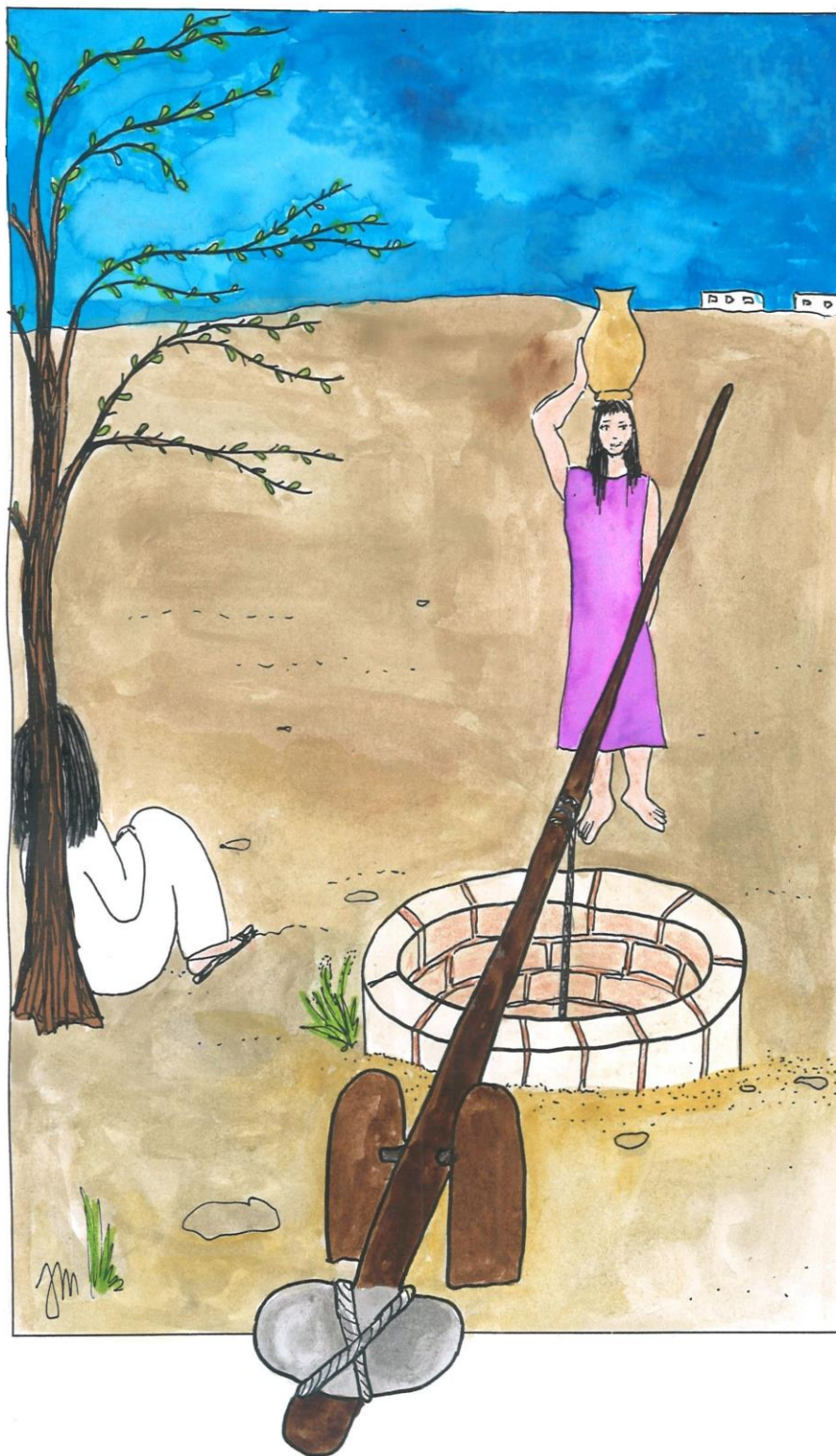
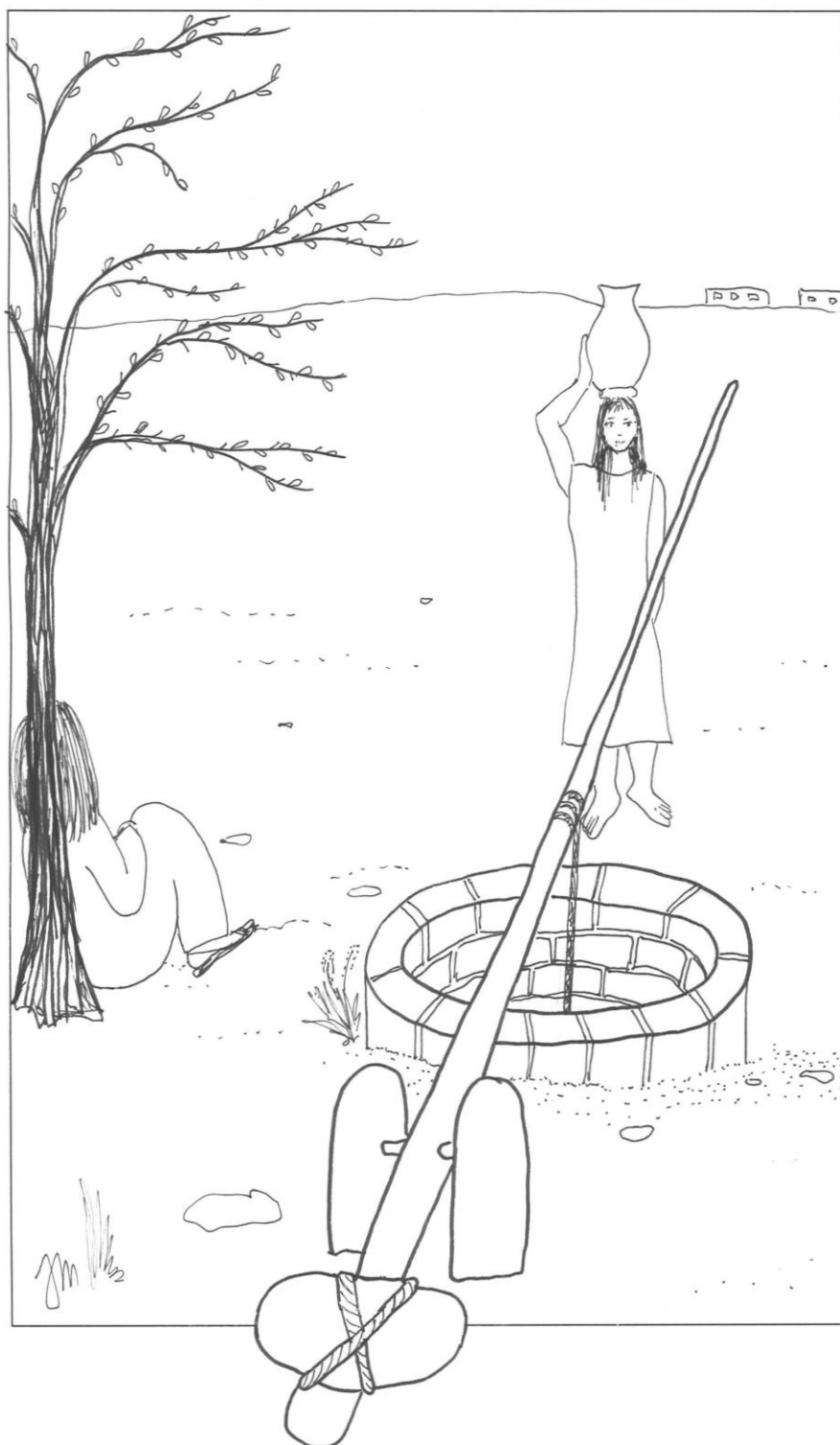

**Tu přišla jedna samařská žena navážit vodu.
Ježíš jí řekl: „Dej mi napít.“**

**Tu přišla jedna samařská žena navážit vodu.
Ježíš jí řekl: „Dej mi napít.“**

3. NEDĚLE POSTNÍ CYKLU A

Evangelium (Jan 4,5-42)

Ježíš přišel k samařskému městu zvanému Sychar, blízko pole, které kdysi odkázal Jakub svému synu Josefovi. Tam byla Jakubova studna. Ježíš, unavený chůzí, posadil se - tak (jak byl) - u té studny. Bylo kolem poledne. Tu přišla jedna samařská žena navážit vodu. Ježíš jí řekl: „Dej mi napít.“ - Jeho učedníci totiž odešli do města, aby koupili něco k jídlu. - Samařská žena mu odpověděla: „Jak to? Ty, Žid, žádáš o napití mne, Samaritánku?“ Židé se totiž se Samaritány nestýkají. Ježíš jí na to řekl: „Kdybys znala Boží dar a (věděla), kdo ti říká: ‘Dej mi napít’, spíše bys ty poprosila jeho, aby ti dal živou vodu.“ Žena mu namítla: „Pane, vždyť ani nemáš (vědro), a studna je hluboká. Odkud tedy chceš vzít tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jakub, který nám dal tuto studnu a sám z ní pil i jeho synové a jeho stáda?“ Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo se napije této vody, bude zase žíznit. Kdo se však napije vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.“ Žena mu řekla: „Pane, dej mi tu vodu, abych už nikdy neměla žízeň a nemusela sem chodit čerpat.“ Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a zase přijď sem.“ Žena mu odpověděla: „Nemám muže.“ Ježíš jí na to řekl: „Správně jsi odpověděla: ‘Nemám muže’; pět mužů už jsi měla, a ten, kterého máš teď, není tvůj muž. To jsi mluvila pravdu.“ Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. Naši předkové uctívali Boha tady na té hoře, a vy říkáte: ‘(Jen) v Jeruzalémě je to místo, kde se má Bůh uctívat.’“ Ježíš jí odpověděl: „Věř mi, ženo, nastává hodina, kdy nebudete uctívat Otce ani na této hoře, ani v Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte, my uctíváme, co známe, protože spása je ze Židů. Ale nastává hodina - ano, už je tady - kdy opravdoví (Boží) ctitelé budou Otce uctívat v duchu a v pravdě. Vždyť Otec si vyžaduje takové své ctitele. Bůh je duch, a kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě.“ Žena mu řekla: „Vím, že má přijít Mesiáš, nazvaný Kristus. Ten, až přijde, oznámí nám všechno.“ Na to jí řekl Ježíš: „Já jsem to, který s tebou mluvím.“ Právě tehdy se vrátili jeho učedníci a divili se, že mluví se ženou. Přesto však se nikdo nezeptal: „Co jí chceš?“ nebo „Proč s ní mluvíš?“ Žena tam nechala svůj džbán, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš?“ Vyšli tedy z města a šli k němu. Mezitím ho učedníci prosili: „Mistře, najež se!“ On jim však řekl: „Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte.“ Učedníci se mezi sebou ptali: „Přinesl mu někdo něco jíst?“ Ježíš jim řekl: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo. Říkáte přece: ‘Ještě čtyři měsíce, a nastanou žně.’ Hle, říkám vám: Zvedněte oči a podívejte se na pole: jsou už bílá ke žnám. Ten, kdo žne, už dostává svou mzdu a shromažďuje úrodu pro věčný život, takže se raduje zároveň rozséváč i žnec. V tom je totiž pravdivé přísloví: ‘Jiný rozsévá a jiný sklízí.’ Já jsem vás poslal sklízet, na čem jste nepracovali.

Jiní pracovali, a vy sklízíte (plody) jejich práce.“ Mnoho Samaritánů z toho města v něj uvěřilo pro řeč té ženy, která svědčila: „Řekl mi všechno, co jsem udělala.“ Když tedy ti Samaritáni k němu přišli, prosili ho, aby u nich zůstal. Zůstal tam dva dny. A ještě mnohem více jich v něj uvěřilo pro jeho řeč. Té ženě pak říkali: „Věříme už nejen proto, žes nám to pověděla, vždyť sami jsme ho slyšeli a víme, že je to skutečně Spasitel světa.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Ježíš přišel k samařskému městu zvanému Sychar, blízko pole, které kdysi odkázal Jakub svému synu Josefovi. Tam byla Jakubova studna. Ježíš, unaven cestou (je skutečným člověkem!), se posadí u Jákobovy studny. Podle židovské legendy z této studny vyprýštila hojnost bohatě přetékající vody. Studna je symbolem života, protože dává nepostradatelnou vodu. Už od prvních slov vyprávění nám tento symbol předznamenává obsah následného rozhovoru.

Tu přišla jedna samařská žena navázat vodu. Ježíš jí řekl: „Dej mi napít.“ Navázat rozhovor se ženou, navíc se Samaritánkou, bylo zcela nemyslitelné (Samaritáni byli odpadlíci, vyznavači cizích bohů: právě tak na ně pohlíželi pravověrní Židé). Ježíš překračuje diskriminaci, rozdělení mezi lidmi: prosí ženu o vodu. V jeho prosbě však můžeme vytušit něco hlubšího, jak nám ukážou následující slova.

Ježíš jí na to řekl: „Kdybys znala Boží dar a (věděla), kdo ti říká: ‘Dej mi napít’, spíše bys ty poprosila jeho, aby ti dal živou vodu.“ Jeho prosba má vyvolat její prosbu o vodu živou („Kdybys znala Boží dar a věděla, kdo ti říká: ‘Dej mi napít’, spíše bys ty poprosila jeho, aby ti dal živou vodu“). Slova „dej mi napít“ tak prozrazují žízeň, která je spíš žízni po její žízni. Ježíš žízni: podobně i Otec žízni po člověku (hledá ty, kdo ho uctívají v Duchu a v Pravdě: tak v. 23 doslova).

Žena mu namítla: „Pane, vždyť ani nemáš (vědro), a studna je hluboká. Odkud tedy chceš vzít tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jakub, který nám dal tuto studnu a sám z ní pil i jeho synové a jeho stáda?“ Samaritánka nerozumí Ježíšovým slovům a ptá se: Odkud chceš vzít živou vodu? Otázka „odkud“ zaznívá nejednou u Jana (7,28; 8,14; 19,9). Čtenář ví, že tato voda vytryskne z Kristova probodeného boku (19,34): Ježíš dává svůj život na kříži, abychom mohli mít vodu života.

„Jsi snad větší než Jákob?“ Janovo evangelium ukazuje, že Ježíš je větší než Abrahám (8,53), než Mojžíš (1,17; 6,32), než Jákob: je zkrátka nadřazený praotcům.

Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo se napije této vody, bude zase žíznit. Kdo se však napije vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.“

Kdo se napije této vody, bude mít opět žízeň. Něco podobného je řečeno o maně (6,49). Teprve Ježíš přináší pravou vodu, skutečnou manu: s ním nadešla doba naplnění. Voda darovaná Kristem se stane pramenem tryskajícím k životu věčnému: už teď, ne po smrti. I Starý zákon zná Boha jako pramen živé vody (Jer 2,13). V Novém zákoně se však samotný věřící stává oním pramenem! Jak chápat symbol vody? Existují dva možné výklady:

- 1) voda jako symbol zjevení, Božího slova (takto Židé vykládali Iz 12,3; viz také Iz 55,1: „Všichni, kdo žízníte, pojdte k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojdte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko!“ Následná slova, Iz 55,3, ospravedlňují tento výklad, protože mluví o naslouchání Božím slovům.). V tomto smyslu zřejmě pochopila i Samaritánka symbol vody života, protože v 4,25 mluví o Mesiáši, který oznámí všechno.
- 2) voda jako symbol Ducha (7,37-39): „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, 'proud živé vody poplyne z jeho nitra', jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili.“

Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a zase přijď sem.“ (...) Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. Naši předkové uctívali Boha tady na té hoře, a vy říkáte: '(Jen) v Jeruzalémě je to místo, kde se má Bůh uctívat.'“ Protože ona chápe jeho slova přizemně a vidí v něm jen obyčejného člověka, Kristus změnil náhle téma: „Přiveď svého muže“. Tím se obsah rozhovoru náhle přesune na minulost Samaritánky, která posléze rozpozná v Kristu proroka. On jí tímto způsobem pozvedl k hlubšímu chápání: v něm teď nevidí jen člověka, ale proroka. Žena vytušila, že před ní stojí duchovní autorita, proto začíná mluvit o náboženských skutečnostech: Naši předkové uctívali Boha na této hoře.

Ježíš jí odpověděl: „Věř mi, ženo, nastává hodina, kdy nebudete uctívat Otce ani na této hoře, ani v Jeruzalémě. (...) Ale nastává hodina - ano, už je tady - kdy opravdoví (Boží) ctitelé budou Otce uctívat v duchu a v pravdě. Vždyť Otec si vyžaduje takové své ctitele. Bůh je duch, a kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě.“ Ježíš jí na to odpovídá, že je třeba uctívat v Duchu a v Pravdě. Duch zde neznamena srdce, nitro člověka (tj. uctívání

v srdci jako protiklad k uctívání vnějším způsobem: na hoře Garizim či v Jeruzalémě). A pravdou nemáme rozumět upřímnost, pravost, jako by uctívání ve Starém zákoně nebylo pravé. Duchem máme chápat samotný Duch Boží a Pravdou Ježíšovo slovo, jeho zjevení. Uctívání má být v Duchu, sdělujícím Pravdu. Vidíme tedy, že se dostáváme opět k významu vody, symbolizující Ducha Pravdy. Kristus-Pravda je pravým chrámem nového kultu, novým duchovním chrámem. Toto uctívání je tedy podmíněné darem živé vody: dvě hlavní témata rozhovoru (voda života a uctívání v Duchu) se tím spojují.

Bůh je Duch - není to definice Boží podstaty, ale vyjádření Božího působení na člověka: Bůh je Duch, protože dává Ducha (podobné označení Boha najdeme v 1 Jan 1,5; 4,8; způsob výkladu je stejný: Bůh je láska, tj. miluje člověka). On dává Ducha, vodu živou, aby bylo možné ho uctívat v Duchu a Pravdě.

Žena mu řekla: „Vím, že má přijít Mesiáš, nazvaný Kristus. Ten, až přijde, oznámí nám všechno.“ Na to jí řekl Ježíš: „Já jsem to, který s tebou mluvím.“ Samaritánka ještě nepochopila, že Ježíš je tím Mesiášem, který dává vodu života, a zmíní, že očekává jiného Mesiáše (Samaritáni jej označovali slovem Taheb). Kristus jí jasně říká, že on je tím Mesiášem. Jeho „Já jsem“ ještě nemusíme chápat jako narážku na starozákonní „Já jsem, který jsem“. Na tomto místě pouze přitakává, že je Mesiášem: zjevuje se postupně.

Žena tam nechala svůj džbán, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš?“ Vyšli tedy z města a šli k němu. Samaritánka spěchá do města. Nechává džbán u Ježíše: symbolicky se snad tím naznačuje, že ona teď počítá jen s ním, od něj čerpá vodu živou. Evangelizovaná nyní sama evangelizuje!

Mezitím ho učedníci prosili: „Mistře, najez se!“ On jim však řekl: „Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte.“ Učedníci se mezi sebou ptali: „Přinesl mu někdo něco jíst?“ Ježíš jim řekl: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo.“ Na výzvu učedníků, aby něco pojedl, Kristus odpovídá, že má jiný pokrm: tím pokrmem je Otcova vůle (Jan 6,38.39: Sestoupil jsem z nebe, ne abych činil vůli svou, ale abych činil vůli toho, který mě poslal; a jeho vůle jest, abych neztratil nikoho z těch, které mi dal). Podobná slova najdeme v rozhovoru s ďáblem na poušti: člověk nežije jen chlebem, ale Božím slovem (Mt 4,4).

„Říkáte přece: 'Ještě čtyři měsíce, a nastanou žně.' Hle, říkám vám: Zvedněte oči a podívejte se na pole: jsou už bílá ke žním. Ten, kdo žne, už dostává svou mzdu a shromažďuje úrodu pro věčný život, takže se raduje zároveň rozsévá i žnec. V tom je totiž pravdivé přísloví: 'Jiný rozsévá a jiný sklízí.'

Já jsem vás poslal sklízet, na čem jste nepracovali. Jiní pracovali, a vy sklízíte (plody) jejich práce.“ Symbol žně se vyskytuje také v Mt 9,37-38 („Tehdy řekl svým učedníkům: ‘Žeň je velká, dělníků málo.’ Proste proto Pána žně ať vyšle dělníky na svou žeň!“). O radosti ze žně mluví Ž 126,5-6 („Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet. S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy.“). Ježíš je rozsévač i žnec.

Mnoho Samaritánů z toho města v něj uvěřilo pro řeč té ženy, která svědčila: „Řekl mi všechno, co jsem udělala.“ Samaritáni nejprve uvěřili pro slovo oné ženy. Pak však poznali a uvěřili pro samotné Kristovo slovo. Jejich víra se teď opírala o Krista, ne o svědectví té ženy. Získáním Samaritánů se dovršuje dílo Otcovo, kvůli kterému byl Kristus poslán (verš 34).

Té ženě pak říkali: „Věříme už nejen proto, žes nám to pověděla, vždyť sami jsme ho slyšeli a víme, že je to skutečně Spasitel světa.“ A nakonec Samaritáni evangelizují samotnou evangelizátorku! V Kristu rozpoznali Spasitele světa: není to jen národní Mesiáš, kterého očekávali, ale Spasitel celého světa.

SHRNUTÍ

Pod tlakem farizeů Ježíš opouští Judsko a vydává se do Galileje. Cestou musí projít Samařskem: slovo „musí“ máme chápat teologicky (tj. ne z praktických důvodů, ale protože Bůh tak stanovil). Samaritáni pocházeli z obyvatelů Galileje, kteří se v osmém století smísili s příslušníky cizích národů deportovaných sem Asyřany. Uznávali jen Pentateuch a chrám na hoře Garizim (zde bylo proneseno požehnání nad Izraelem, viz Dt 11,29; Samaritáni tedy neputovali do Jeruzaléma). Jejich synkretické náboženství bylo směsicí Mojžíšského zákona a cizích kultů.

Obyčejné setkání plné překvapujících zvrátů! Takto bychom mohli charakterizovat příběh, který ukazuje cestu konkrétního člověka k víře: jeho hledání, uvěření a apoštolát, který povede k získání dalších lidí pro Krista.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Ježíš u studny žádá ženu o vodu. Znamená to, že Ježíš za svého pozemského života také od lidí něco potřeboval! Tehdy žena znamenala málo – důležitější byl vždy muž. Ježíš tak ukázal, že i když ženou tehdy muži opovrhovali a mnozí lidé se od ní odvraceli, on to nedělá. Naopak jí ukazuje, že pro něj může něco udělat – může mu být užitečná. I k nám se tak Ježíš obrací: „I ty pro mne můžeš něco udělat, nedívej se na své nedostatky a poslouchej, co Ti říkám!“ Co asi Pán dnes říká tobě?

Starší:

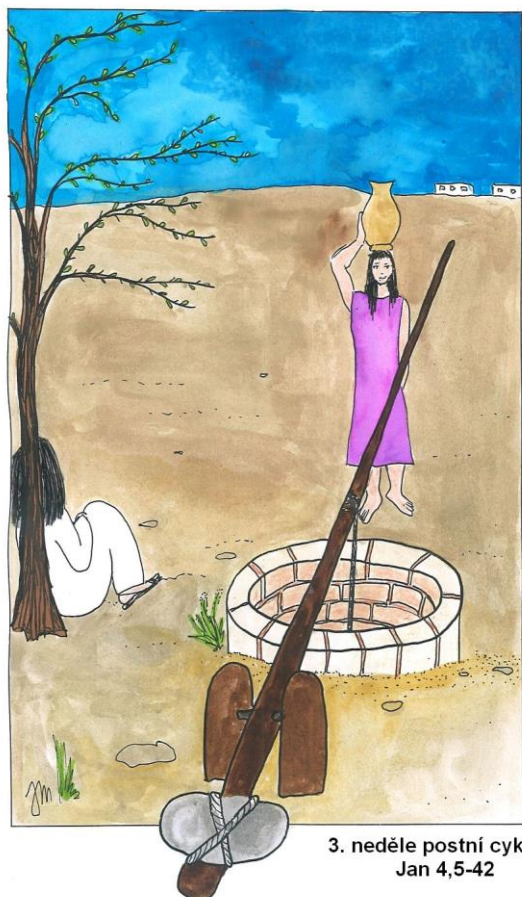
Ježíš u studny mluví se ženou, Samaritánkou a ještě k tomu s takovou, která už měla hodně mužů... Překračuje tím rovnou několik nepsaných pravidel, které dodržovali židé ve styku s jinověrci. A tato žena se dokonce stává hlasatelkou dobré zprávy – na její slovo mnozí uvěřili, že Ježíš je Mesiáš. Z toho je vidět, že Ježíš se na nás nedívá povrchně. Vidí do srdce... Vidí i ty naše schopnosti a možnosti, které ani my sami nevidíme. Z toho vyplývá: ani my nesoudíme lidi kolem nás. A důvěřujeme, že Ježíš i přes naše chyby a hříchy s námi počítá a má i pro nás nějaký úkol!

Zkusme si

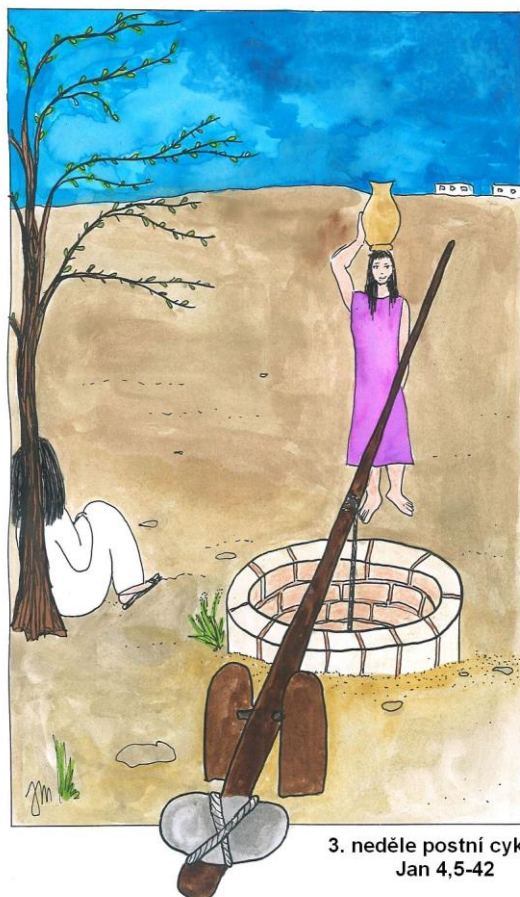
Mladší / Starší:

Nosit vodu od studny byla v Ježíšově době ženská práce...

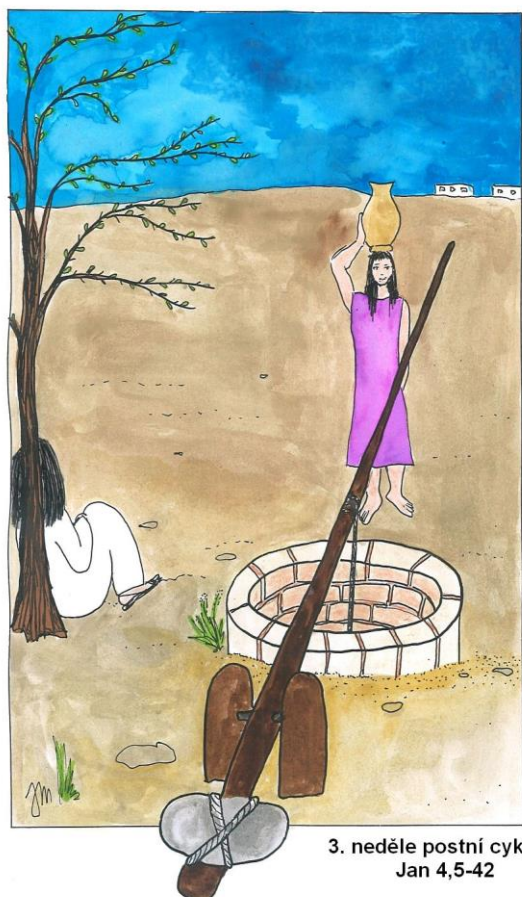
- Víte, jakým způsobem se voda nosila? Samařská žena nese džbán na rameni, ale v Orientu i v Africe se častěji nádoby nosily na hlavě. Zkuste ještě vyhledat, jaké jiné způsoby se ještě používaly.
- Nosit nádobu na hlavě není jednoduché. Můžete si vyzkoušet, jak umíte držet rovnováhu. Zkuste si dát na hlavu nějakou nádobu – v místnosti samozřejmě prázdnou – a zkuste se s ní projít. Dokážete přejít z jednoho konce místnosti na druhý?
- Zkuste chvíli pracovat u stolu a mít na hlavě třeba knížku. Jak dlouho ji udržíte, než vám spadne?
- Můžete si vymyslet i jiné podobné cvičení obratnosti – mimo jiné vám to pomůže chodit pěkně rovně! ☺

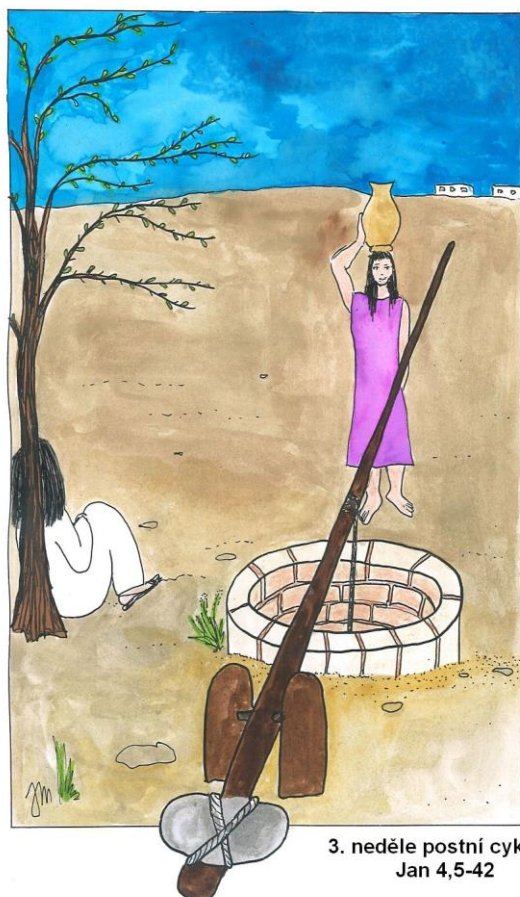
3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

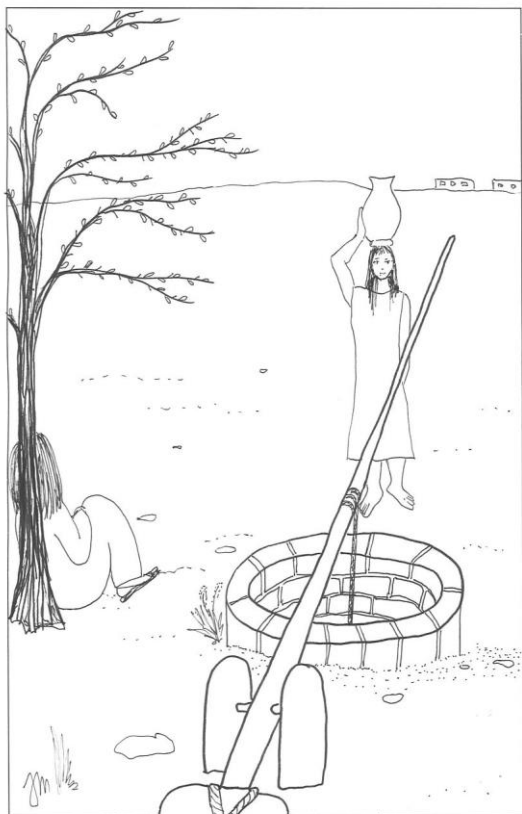
3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

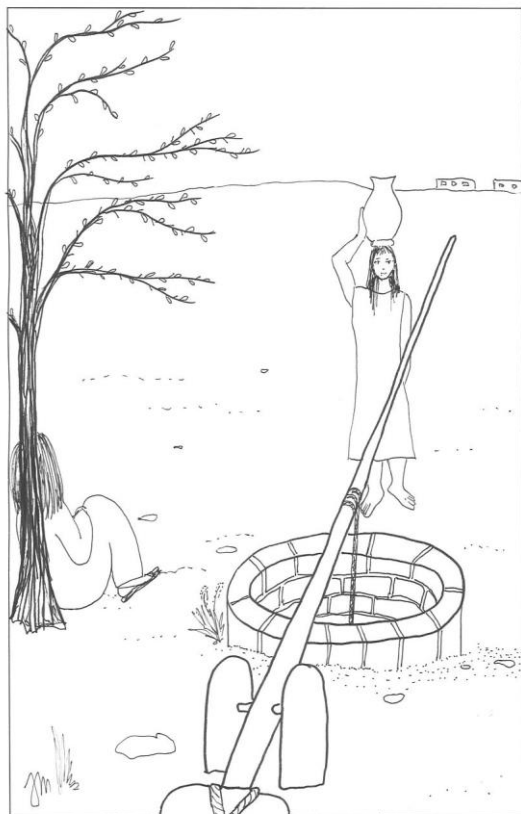
3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

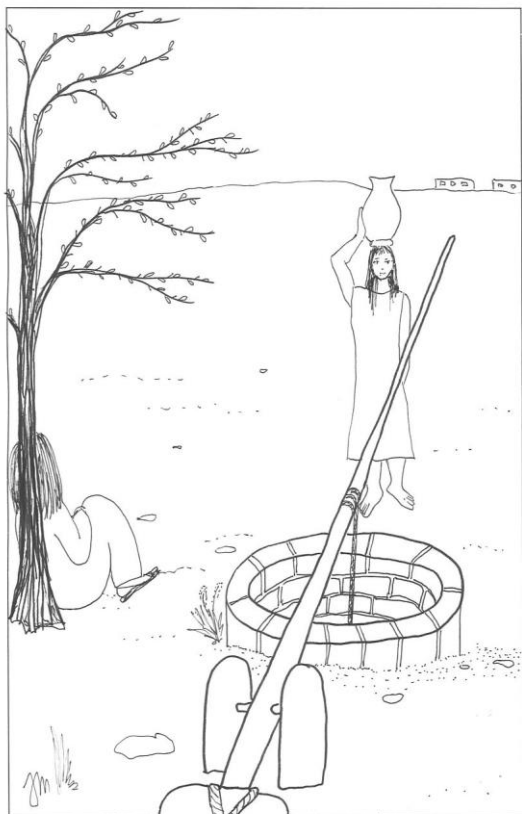
3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

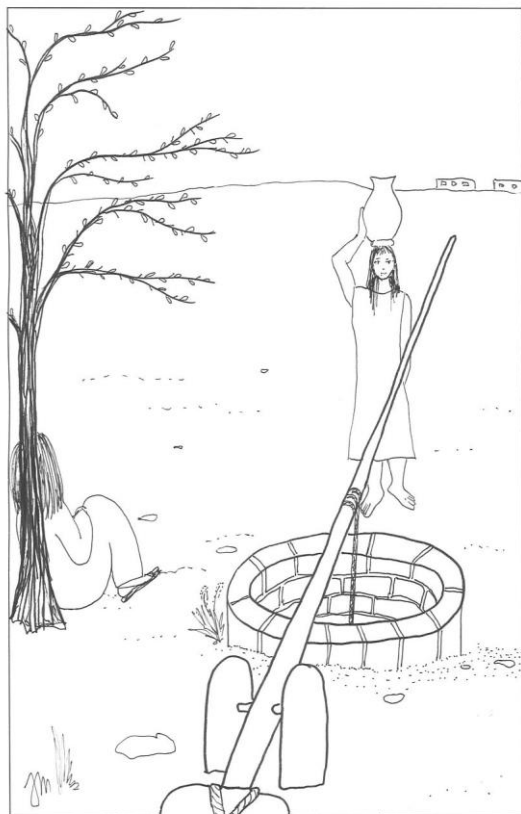
3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42

3. neděle postní cyklu A
Jan 4,5-42